

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Historia Provinciæ Paraquariæ Societatis Jesv

Techo, Nicolas

Leodii, MDCLXXIII.

Cap. 9. In Taiaobæ terris novi oppidi fundamenta jaciuntur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38528

IN Guairania, ex præscripto Provincialis, Socii augere numerum oppidorum satagebant. Simon Maçeta, Divi Josephi colonie curâ alteri traditâ, in Inianenses primus movit. Inianenses populi sunt inter Incarnationis oppidum & magni Taiabæ terras, quatuor dierum intervallo, medii. Ex ea gente aliquot Casiquii ad Christophorum Mendocam, apud Nivatinguienses curantem, venerant, legis Christianæ candidatos se proficientes. In quorum comitatu Simon Maçeta, jubente Antonio Ruifio, instructus rebus ad fundandum novum oppidum idoneis, per scopulos & rupes adeo altas abruptasque iter habuit, ut necesse fuerit eum flexilibus ramis loco funium è sublimissimis locis in profundissimos hiatus demittere. Superatis viæ difficultatibus, locum futuræ colonie elegit; ad quam incolendam ex variis pagis, hortatu Casiquiorum, multi populi statim confluxere, longèque plures concurrissent, nî Guiravera, Casiquius potens, Antropophagorum atque incantatorum pessimus; injecto metu vicinos ditioni suæ populos retardasset; omnem præsertim conatum adhibens, quo Maçetam in casses suos pertractum partim ipse comederet, partim ejus furas, quas Antropophagi maxime in deliciis habent, pellicibus suis devorandas traderet: spargebatque in vulgus, ad suspicionem ingenerandam, Simonem Maçetam prodromum esse servitutis, quam hi aliquando servirent, qui se novis religionibus initiari permetterent. Sed de hoc hominis monstro plura inferius. Simonis tamen Maçetæ constantiâ octingentæ omnino familiæ Cathecumenorum albo inscriptæ sunt, ad quos reducendos non parum juvere sub terra auditi horrendi clamores, & ferarum species nunquam visæ, quarum rerum aspectu audituque Indi (si iis credendum est) narrabant se compulsos ad oppidum; quod ab Simone Maçeta Divo Paulo ritè consecratum, id augmentum accepit, ut quater mille capita in eo censita sint. Sub initia foundationis, fame grassante, palmarum meditullis, fragis, & ejusmodi sylvarum reculis, Maçeta se sustentabat, cui longè gravior quavis fame erat solitudo, inter Barbaros invicem se comedere assuetos, furere nondum dedoctos, & suspicionibus depravatos. Evicit tamen, ne quis reductorum Baptismum renueret: quare aliquot centena capita statim sacro Fonte immerfa sunt. Sed longè major Religioni Christianæ accessio facta est, magno Taiabæ ad partes Christi traducto: res sic sese habuit.

MAGNUS Taiaboa (in cujus terris Antonium Ruifium Antropophagorum dentes fugâ vix evasisse, amissis septem comitibus, supra demonstravimus) Societatis famâ utcumque emollitus, binos è filiis in eumentita veste cum Maëndio Casiquio, ad Sancti Xaverii oppidum sub id tempus misit, exploraturos, num vera essent, quæ de Sociorum moribus circumferebantur. Hi complures dies in oppido clam commorati, tandem Francisco Diastanio ad Ibitirambetanos curanti, eorum servulo indicium dante, innotuere: qui eâ occasione in magnam spem veniens Taiabam devinciri posse, utrumque adolescentem & Maëndium honorificis titulis appellatos palam interrogat, quo animo venissent? candidè reponentes se ad explorandum Neophytorum nostrorum & Sacerdotum Christianorum mores ventitasse. Rursum percunctatur: qui sibi nova Religio placuisset? uno ore asserentes summopere placuisse, authoresque se Magno Taiabæ futuros Christianam Religionem in patriam recipiendi, elegantî veste donatos ad suos remittit. De qua re Antonius Ruifius per litteras ab Francisco Diastanio monitus, occasionem Fidei propagandæ arrepturus, magnis itineribus ad Divi Xaverii municipium properat. Promulgatâ expeditione, Neophyti magno numero comites sese obtulere. Sed delectu paucorum habito, magno animo se dat in viam. Magnus Taiaboa, explorato ejus adventu, quantâ potuit pompâ extra territorii sui fines obviam progressus, multa ubique erexit lætitiæ ostentamenta: qui simul ac in conspectum venit, in amplexum ruens. *En, inquit, ô Pater, en me in filium recipias, & quid me agere oporteat, doceas.* Ejus verò uxor, pati benevolentie significatione, tres filios pænè infantes obtulit, quos Ruifius magno animi affectu amplexatus, mirum quantum utrumque parentem sibi devinxerit. Nam Barbari nihil magis æstimant, quàm si conspexerint ab externis hominibus proles suas diligi. Inter mutua gratu-

CAPUT
VIII.
Sancti Pauli
oppidum in
Guairania
conditur.

Itineris dif-
ficultas.

Guiravera
ferocitas.

Octingentæ
familiæ re-
ducuntur.

CAPUT
IX.
In Taiabæ
terris novi
oppidi fun-
damenta ja-
ciuntur.

Taiabæ filii
Societatis
mores explo-
rant.

Taiabæ An-
tonium Rui-
fium recipit.

Octo & viginti Taiaoba filii baptizantur.

CAPUT

X.

Taiaobani oppidi fundamenta bello concutiuntur.

Incantatores bellum movent.

Taiaoba & Piraquatia baptizantur.

Taiaoba vincitur.

Antonius Ruisii fugat.

Hostes fugantur.

CAPUT

XI.

Antropophagorum ceremoniarum in mactatione captivorum.

lacionis officia per arcus triumphales, perstreperibus festo sono undique buccinatoribus, in Taiaobæ ditionem inductus, nihil potius habuit, quam locum fundando oppido deligere, quo non procul Huibaio flumine reperto, Crucem trecentorum Indorum operâ erigit, templi fundamenta jacit, oppidi areas distribuit, virgas dignitatum insignia Regis Catholici nomine dividit, Taiaobam in Ducem constituit, ejus filium natu maximum Militiæ præficit, alios Casiquios variis titulis honorat, viginti & octo Taiaobæ filios infantilis ætatis ex variis uxoribus susceptos sacro Fonte abluit, adultæ ætatis homines spe pascit futurum, ut cum rudimenta legis Christianæ percepissent, filiorum Dei albo inscriberentur.

SED interim dæmon furens frendensque, vindictam machinatur, decernitque in Incantatorum concilio Antonium Ruisium quoquo modo de medio esse tollendum, ejusque receptores pro hostibus habendos. Tali auctore, capto belli consilio, Incantatores quamplurimi vicinos remotosque populos ad arma convocant, factâque conjuratione in Taiaobam magno strepitu movent, omnibus denunciantes, ne quis infestas Ruisio manus admovent: dæmon enim prædixerat vivum in manus venturum, solemnepulo postea mactandum. Magnus Taiaoba, quamvis Piraquatia, Maëndius, & alii potentes Casiquii sese adjunctum ei venerant, tamen hostibus longè numero inferior erat. Igitur ipse & filius, necnon Maëndius alterque Casiquius, magnitudine periculi æstimatâ, intempestâ nocte Ruisium adeunt, Baptismum ante imminens prælium sibi conferri postulantes, promittentesque se pro Christi lege morituros, si votis potirentur. Approbato consilio, eos Ruisius, pro temporis angustiis nostris Mysteriis instructos, sacro Fonte lavat. Ante Solis ortum hostes quadripartito agmine Taiaobæ copias adoriuntur. Primo conflictu ex hostibus plures, ex nostris duo cecidere: multi utrimque (inter quos Taiaobæ filius) vulnera acceperunt. In ipsa pugna Neophytus Ruisii comes & Sacrificantis minister, dum Beatæ Virginis effigiem, ab veteratore vi raptam dentibusque & unguibus disceptam, è sacrilegorum manibus liberare studet, ab hostibus raptus gloriosam captivitatem, & paulo post mortem, in causa Virginis indeptus est. Interim ingruente hostium numero Ruisius per densissima nemora, non modò vestimentorum, sed cutis miserimâ strage, cum paucis in tutum se receptum ibat: amnes frequenter eundo rodeundoque eâ solâ ratione transmittibat, ne uno & certo relicto vestigio eum hostes assequerentur. Arborum foliis igne tostis, fungis, herbarumque radicibus vescebatur, adeò nullâ aliorum ciborum desideratione, ut ea folia citra omnem imaginationis fallaciâ haleculæ igne tostæ viderentur. Per hæc incommoda in amicam pagum devēnit, ubi magno Taiaobæ fugæ comiti multum de successu lacrymanti in mandatis dat, ut cum Piraquatia Casiquio in designato coloniæ loco perseverarent, donec restituendæ rei spes affulgeret. Villaricani, recognitâ, in vindictam, armatis quingentis Neophytis, Ruisio & Salazario ne damnum sub specie belli inferrent comitantibus, in perduelles vadunt. Post primum hostium incursum quatuor ex nostris occisis, Villaricani contra vim ingruentis multitudinis palis se cingere coacti sunt. Quo in loco prælio instaurato indubiè ad unum omnes periissent, nisi Ruisium audissent monentem, sinerent hostes sagittas suas omnes evibrare, his exhaustis indubiè fugituros. Id autem suadebat, quòd morem Barbaricæ militiæ esse sciret mutuo emissis sagittis uti. Igitur nostri contra tela satis tuti postquam omnes hostium sagittas in manibus habuere, facillè inermes contempserunt. Hostibus hoc stratagemate ad fugam compulsis, Villaricani etiam ad sua se recepere, è quorum servitute Ruisius unius pagi incolas autoritate exemptos Baptismo lustravit.

EA in expeditione res accidit memorabilis: nam cum nostri milites fugatis hostibus ollam carniū ad castra retulissent, Ruisius arbitratus carnem esse venaticam, urgente fame, ex ea gustavit. Sed in ollæ fundo capite & manibus humanis repertis immane quantum exhorruit, præsertim quando constitit carnem sui æditui esse, nuper captivi & ad celebrandum præteritæ victoriæ convivium so-

lemnibus